

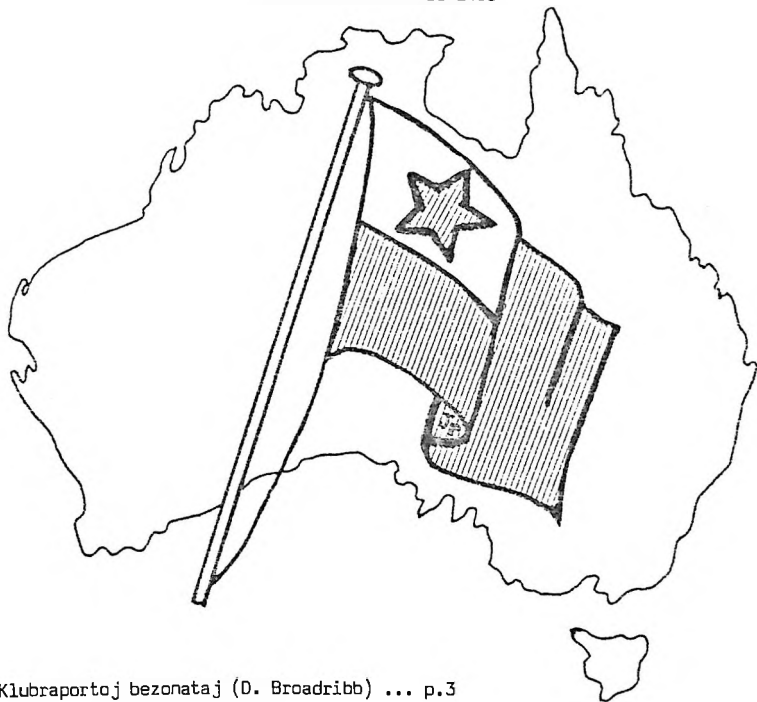
The Australian Esperantist

Numero 266

MARTO-APRILIO 1991

Registered by Australia Post

Publication no. WBG 2488

Klubraportoj bezonataj (D. Broadribb) ... p.3

Nekrologo: Harry Roydon Torr ... p.4

Provu vian vortoscion (D. Broadribb) ... p.5

USSR: Ĉu ankoraŭ lando? (Trevor Steele) ... p.7

Kiu diris tion?: Citaĵkvizo 3 (Ralph Harry) ... p.9

Raporto pri Esperanto en Radio 3ZZZ (S. Kanaĉki) ... p.11

Ĉu Zamenhof estis pola kuracisto? (B. Golden) ... p.13

Aŭstralia-Esperanta Vortaro: Respondo (Ralph Harry)

p.15

English Supplement

THE AUSTRALIAN ESPERANTIST

Oficiala organo de la Aŭstralia Esperanto-Asocio
 Redaktoro: Donald Broadribb, 46 Great Eastern Highway, Bakers Hill
 WA 6562. Telefono: (09) 574 1307. Fax: (09) 574 1298.
 Prov. Prezidanto: Justice K. Enderby, 2 Phoebe St, Balmain NSW 2041.
 Vicprezidanto: Vera Payne, 36 Donegal Rd, Floreat Park WA 6014.
 Sekretario: Ray Ross, 41 Agnes St, Sunnybank QLD 4109.
 Vicsekretario: Herbert Koppel, GPO Box 2122T, Melbourne Vic 3001.
 Kasisto: Owen Loneragan, 16 Deverell Way, South Bentley WA 6102.
 Libro-Servo: Tom Elliott, PO Box 230, Matraville NSW 2036.
 Korespondaj kursoj: John Moore, 7 Pelican St, Emu Park QLD 4702.
 Prov. Prezidanto de la Ekzamen-Komitato: Donald Broadribb (adreso supre).
 P.R.O. (Oficisto pri Rilatoj kun la Publika): Dennis Murphy, 79 Binna-
 long Rd, Old Toongabbie NSW 2146

Membreco: \$25 por individuo, klubo kc.; \$30 por familio (ĉiuj ĉe la sama adreso); \$15 (minimumo) por pensiulo aŭ studento. Bonvolu sendi vian kotizon al la kasisto aŭ al la Libro-Servo.

Bonvolu avizi la redaktoron se via adreso estas neĝuste presita sur la adreŝlipeto, aŭ se vi ŝanĝas vian adreson aŭ/kaj nomon.

Sendu ĉiujn komunikaĵojn, artikolojn, librojn por recenzo kc. al la redaktoro. Limdato por alsendo de presotaĵoj por la venonta numero: 1 majo.

SE VI DEZIRAS LEGI PRI IO verku artikolon!

Jes, ĉu vi ne ofte pensis kiam vi elkovertigis vian novan ekzempleron de THE AUSTRALIAN ESPERANTIST "ni vere bezonas artikolon pri..."? Do sendu tiun amatan eseon, ideon, rakont(et)on, esprimon de vidpunkto, ŝercbildon. Ni ĉiuj volos legi ĝin! Preparante la tekston, bonvolu atenti la ĉi-sekvaĵajn postulojn: la teksto devas esti klare tajpita, per nova rubando kaj kun duobla spaco inter la linioj kaj marginoj de almenaŭ du centimetroj. Tajpu sur nur unu flanko de ĉiu folio. Netajpitaj tekstoj estos malakceptitaj. Por konservi la lingvan nivelon de ĉi tiu gazeto la redaktoro rajtas korekti ĉiun tekston antaŭ aperigo. Laŭbezone ĝi povos esti mallongigita de la redaktoro. Ni ne povas promesi aperigon en la tuj sekvonta numero, krom se temas pri io kronologie urĝa.

KLUBRAPORTOJ BEZONATAJ

Ni volonte regule inkludus rubrikon de klubraportoj en TAE. Ĉu povas esti ke nia postulo ke oni tajpu ĉiun kontribuaĵon por TAE fortimigas "raportuntojn"? (Tiun postulon kaŭzis sperto ke neeviteble multaj permane skribitaj nomoj kaj vortoj estas nedeĉifreblaj, parte ĉar multaj skribantoj ne scias kiel neklare legebla estas ilia skribmaniero.)

Sed pli granda problemo estas kronologia: plejofte kiam oni sendas al ni klubraportojn ili trafas nin post la finpretigo de TAE, tiel ke ili estus jam almenaŭ du monatojn malaktualaj se ni inkludus ilin en la posta numero. Tia malaktualeco ofte senvalorigas informon, ekzemple ke iu vizitanto aŭ eminentulo ĉeestos tie aŭ aliloke, kaj la informo aperus nur post la foriro de la koncerna persono. Estas klare ke ofte tia okazo estas neevitebla - ofte oni ne scias pri la alveno de notindulo ĝis tuj antaŭ ties ekapero. Sed malofte oni sendas al ni raportojn pri la naturo kaj rezulto de la estinta vizito. Rilate al la tempoproblemo, bonvolu zorge atenti ke la limdato anoncata en TAE ĉiunumere estas tre rigore observenda, ĉar je tiu tago ni liveras la pretajn foliojn por profesia presigo, tiel ke eĉ unu tagon post la limdato ne eblas ion pli inkludi.

La solvo estas simpla: ke ĉiu grupo nomu iun sian membron raportisto por TAE, preta sendi al ni lokajn raportojn ĉiun duan monaton tiel ke la raporto(j) nin atingas tuj antaŭ la limdato. Do, ekz., oni enpoŝtigu raporton je la 26a de aprilo, por ke la teksto estu kiel eble plej aktuala, kaj ankaŭ atingu nin sufiĉatempe por eniri la majan numeron. - Oni kalkulu tri labortagojn por la tempo bezonata por ke raporto nin atingu, ĉar la redaktoro loĝas en la kamparo (ne en Perto) kaj leteroj regule bezonas ekstran tagon por atingi nin. La poŝto ne emas dum ne-labortagoj prizorgi poŝtaĵojn por adresoj en la kamparo.

La tajp-postulo nepre devos resti. Sed ĉiu grupo inkludas membrojn kiuj scias tajpi (kaj multaj posedas komputilojn), tiel ke se la raportanto ne scias tajpi ŝ/li povas transdoni sian raporton al tajpipova membro por posta transsendo al ni.

Kompreneble, por aperigo ni selektos el la raportoj informojn kiuj ĝenerale interesos la legantaron. Kaj ne forgesu ke kelkaj raportoj estas aperigindaj en la anglalingva suplemento pro sia pli vasta graveco.

HARRY ROYDON TORR 1907-1990 **nekrologo**

Harry Roydon Torr naskiĝis la duan de decembro, 1907, en Summer Hill NSW kaj mortis 83jara, la 10an de decembro, 1990, en Gosford (Point Clare) NSW. Kiam deksesjara, li komencis lerni Esperanton kaj rapide fariĝis kapabla, bona parolanto, kaj dum pluraj jaroj li interpretadis por vizitantoj eleksterlandaj.

Harry estis aktiva esperantisto unue en Sidnejo kaj poste en Kanbero kie li estis fondanto de la Kanbera Esperanto-Klubo kun sia edzino Joyce kaj Ralph Harry en 1952. Inter 1953 kaj 1957 li estis prezidanto. Kun Joyce, kiu estis la sekretario, li organizis, instruis, kaj eldonis KEK KURIERO-n, kiu ankoraŭ respegulas la esperantan vivon en Kanbero. Kune ili organizis la 10an tutaŭstralian Esperanto-Kongreson en Kanbero en 1956, kaj la 15an en 1966.

En 1987 Harry kaj Joyce donacis al AEA oran medalionon kun portreto de D-ro Zamenhof. Ĝi fariĝis trofeo, aljuĝata ĉiun duan jaron al la instruisto kiu instruis la plej grandan nombron da novaj lernantoj en Aŭstralio. Ĝi daŭre rememorigos al ni afablan personon, gravan pioniron kaj sindoneman instruiston.

Ni kondolencas lian vidvinon, Joyce, kaj liajn filon kaj filinon.

(Kompilita laŭ informoj de
Joyce Torr kaj Ralph Harry.)

o-o-o

INTERNACIA KULTURA LABOREJO (IKL)

Adreso: I.P.O.B. 5458, Tokyo 100-31, Japanio

Por eksplutati la praktikan potencialon de Esperanto kiel gravan ponton de interhoma kaj interkultura kunfludo necesa en la 21a jarcento ni fondis la supran entreprenon registritan kiel jure komercan personon. Ni atendas viajn varmajn kaj aktualajn subtenon kaj kunlaboron.

Senjo Umeda, prezidanto; Yosimi Umeda, direktoro.

PROVU VIAN VORTOSCION

1. Ĉu prikli* estas
 - (a) vundeti per akraj folioj, dornoj, kc.
 - (b) konservi cepon en vinagro
 - (c) transplanti junan planton
2. Ĉu manfakturo estas
 - (a) objekto manfarita
 - (b) speco de fabriko
 - (c) oficiala, skriba deklaro pri ŝuldo
3. Ĉu sordida* estas
 - (a) malpura
 - (b) fiverkita
 - (c) heredonta multan monon
4. Ĉu kuliso estas
 - (a) per ĉevaloj tirata veturilo
 - (b) dormvagono de trajno
 - (c) ejo malantaŭ scenejo en teatro
5. Ĉu vic' al estas
 - (a) anstataŭ
 - (b) rigardante alian personon
 - (c) tuj apud
6. Ĉu timida* signifas
 - (a) malvarmeta
 - (b) facile perdanta la kuraĝon
 - (c) iomete malseka
7. Ĉu laŭreato signifas
 - (a) honora krono el folioj
 - (b) ricevinto de premio
 - (c) speco de eŭropa arbo
8. Ĉu fol* estas
 - (a) gaje frenezeta
 - (b) stulta, malinteligenta
 - (c) aganta kiel klaŭno

9. Ĉu parafo estas
(a) aro da tekstlinioj sence kunligitaj
(b) vaksosimila oleo
(c) mallongigita subskribo
10. Ĉu trista* signifas
(a) malgaja
(b) nomo de itala urbo
(c) mensoge promesanta
11. Ĉu paragrafo signifas
(a) nova sekcio en instrulibro
(b) kungrupigo de linioj esprimanta unu ĉefkoncepton
(c) arkaika titolo de nobelo
12. Ĉu merdo* estas
(a) proponita mallongigo de la vorto "merkredo"
(b) fekaĵo (malĝentila insultvorto)
(c) malfacila spirado
13. Ĉu ĉantaĉi* estas
(a) postuli monon per minaco diskonigi ian skandalon
(b) postuli grandegan interezon
(ĉ) pilgrimi al Mekko
14. Ĉu revizii estas
(a) esplorkontroli por trovi misojn
(b) restudi lernaĵojn por ekzameno
(c) fari bildon en la menso pri io vidita
15. Ĉu morbo* estas
(a) malsano precipe suferata de infanoj
(b) arkaika vorto signifanta "mikrobo"
(c) iu ajn science difinita malsano
16. Ĉu gvati* estas
(a) pretigi ebbriigan drinkaĵon
(b) kaŝe observi
(c) trankviligi

kompilita de Donald Broadribb
*neoficiala vorto
respondoj sur p27

USSR: ĈU ANKORAŬ LANDO?

de Trevor Steele

Ĉu oni ankoraŭ povas paroli pri Sovetunio kiel "unu", integra politik-kultura unuo? El mia vidpunkto en Ukrainio ŝajnas, ke la disiĝo en apartajn ŝtatojn estas jam fakta, eĉ se oficiale la moskva centro ne agnoskas tion.

Ĉiuj scias pri la situacio de la baltaj respublikoj. Kvankam la cirkonstancoj varias en la diversaj partoj, preskaŭ ĉie estas kampanjoj ekŝiĝi el SU. Ni iom pripensu la situacion en Ukrainio.

Surpapere Ukrainio estas tre granda teritorio kun 55 milionoj da enloĝantoj. Historie ĝi estis premata de poloj (okcidente) kaj azianoj (sude), sed ĉefe de rusoj (oriente kaj norde). La nunaj apartistoj atentigas pri longa periodo de carisma subpremado, kiu iĝis eĉ multe pli terura sub Stalin: en la brutala "kolektivigo" de bienoj en la fruaj 1930-aj jaroj mortis laŭtakse sep milionoj da ukrainoj. La ukraina lingvo, kiu ja tre parencas al la rusa, estis subpremata, precipe en edukinstitucioj, kaj ĉi tie, samkiel en la tuta SU, la reĝimo penis ekstermi ĉiujn religiajn kredojn. Ankoraŭ ekonomie la iam riĉa Ukrainio devas liveri al Moskvo multe pli, ol ĝi rekompence ricevas. Ukrainaj soldatoj devis kutime militservi en danĝeraj lokoj for de la hejmtitorio. La elektron el Ĉernobil kaj aliaj tiaj centraloj oni vendas eksterlanden, sed la tutan enspezon enkasigas ne Ukrainio, sed Moskvo ...

Tiaj argumentoj de la apartistoj povas etendiĝi senfine kaj certe prezentas fortan pledon por sendependiĝo. Logika ŝajnas al mi ankaŭ la ekologia argumento: nur la ukrainoj mem, kiuj amas la propran teron, kapablos kuraci la poluciitan medion, ne moskvaj burokratoj, kiuj pretendas prizorgi sesonon de la tergloba surfaco.

Ofte oni demandas min, ĉu mi subtenas ukrainian sendependecon. Nu, devus esti egale, ĉu oni vivas en grandega landunio aŭ aparta ŝtato, kondiĉe ke la homoj povu digne vivi harmonie kun la biosfero kaj aliaj homoj. Sed tia respondo ŝajnas al kelkaj nur evito de la demando. Do kion mi opinias?

Bedaŭrinde simpla jeso aŭ neo ne eblas. Ukrainio estas mem komplekso el multaj elementoj. Mi ĉeestis Esperanto-renkontiĝon en Ternopil (ruse

Ternopol) en la okcidenta parto. Tie oni forigis ruslingvajn stratŝildojn (kvankam preskaŭ certe ĉiuj konas la rusan), oni faligis monumentojn al Lenin kaj redonas antaŭrevoluciajn nomojn al stratoj, domoj ktp. kun bolŝevikaj signifoj. Oni malhisas la ruĝan standardon super la Placo de la Oktobra Revolucio kaj anstataŭigas ĝin per la Ruĝa (Ruĝa ukraine = movado) or-blua flago nun flirtanta super la Placo de Ukrainia Sendependeco. En Ternopil, Lvov kaj onidire en la tuta okcidenta Ukrainio estas grandega plimulto, kiu jam vivas, kvazaŭ la ekŝigo el SU jam delonge estus okazinta.

Sed mi ripetfoje vizitis Ĥarkov, urbegon en orienta Ukrainio, tre proksime al Rusio. Tie la ukraina estas nur malplimulta lingvo pro la longa "rusiga" politiko kaj enmigrado de rusoj kaj homoj el aliaj respublikoj. En Ĥarkov la plimulto sentas sin rusoj kaj malaprobas la "ekstremistojn" de la okcidento.

En la sudo estas tiaj regionoj, kiaj Odessa kaj Krimeo, kiuj "iĝis" partoj de Ukrainio nur pro administraj decidoj el Moskvo. Se Ukrainio oficiale sendependiĝos, la sudo ekŝigos el Ukrainio. Alia iom granda homgrupo estas la judoj (ĉi tie oni diras hebreoj), kiuj suferis pro tiu antisemitismo ofte manifestiĝinta en ukrainiaj tradicioj. Ĉu la jam granda elmigrado al Israelo akceliĝos?

Ĉu eblus trovi kontentigajn dividliniojn inter tiuj, kiuj volus aparteni al sendependa Ukrainio, kaj la nedezirantoj? Mi timas, ke sango markus tian mapon. Kaj tamen SU ŝajne neeviteble disfalas. Eble Kiev, ĉiurilate la mezo de Ukrainio, decidus ĝian sorton, kaj al mi ŝajnas, ke la apartistoj gajnos.

En Ukrainio la pafiloj ankoraŭ silentas. En aliaj respublikoj estas jam centoj da kadavroj.

Kia solvo?

Armea puĉo eble restarigus provizore "leĝon kaj ordon". Konstante aŭdiĝas voĉoj postulantaj tian "solvon".

KION KONSILAS LA AKADEMIO DE ESPERANTO?

Abonu "La Letero de l' Akademio de Esperanto"! FRF120 (ĉ.A\$32). Adreso: 5 rue Léon Cogniet, F-75017 Paris, Francio.

KIU DIRIS TION?

(citaĵkvizo 3)

de **Ralph Harry**

Jen kelkaj eminentuloj, citaĵoj el kies verkoj, kaj vortoj, pri la temoj PACO kaj MILITO sekvas. Penu parigi la personon, aŭ fonton, kun la spritaĵo. La solvo aperas sur paĝo 27.

(a) Cicerono	(e) Karl von Clausewitz (1780-1831)
(b) Miltono	(f) Flavius Renatus Vegetius
(c) Ŝekspiro	(g) Maxim Litvinov (1876-1951)
(ĉ) Douglas Jerrold (1803-1857)	(ĝ) William Cowper (1731-1800)
(d) Senatoro Hiram Johnson	(h) Benjamin Franklin (1706-1790)

- En paco estas nenio tiel taŭga por viro
Kiel modesta trankvileco kaj humileco
Sed kiam bruego de milito al ni sonas
Tiam imitu la agadon de la tigro ...
- Tiu, kiu deziras pacon, preparu por la milito.
- La paco havas siajn venkojn
Ne malpli famajn ol la milito.
- Ni amas la pacon, same kiel ni abomenas malkuraĝon,
Sed ne paco je kia ajn prezo.
- La paco estas nedividebla.
- Ĉar la leĝoj silentas inter armiloj.
- La unua viktimo, kiam venas milito, estas la vero,
(kaj la unua rekruto estas Dio)
- Neniam estis bona milito aŭ malbona paco.
- La milito estas nur la daŭrigo de la politiko per aliaj metodoj.
- Milito estas ludo, kiun, se regatoj saĝus,
La reĝoj ne ludus.

INSTRUISTOJ

Ĉu vi scias ke ekzistas aparta fakgrupo kiu laboras por vi? Ĝi celas helpi instruistojn ĉie en la mondo aŭ instrui la Internacian Lingvon aŭ uzi ĝin por interŝanĝi profesiajn spertojn. Ĝiaj anoj ne devas instrui Esperanton - sed devas interesiĝi pri sia profesia laboro, instruante kiun ajn studobjekton, kaj deziri informi kaj informiĝi pri instruado ĝenerale kaj tutmonde.

Kontaktoj inter la anoj okazas pere de la Internacia Pedagogia Revuo kaj pere de naciaj kaj internaciaj seminarioj kaj ĉiujaraj konferencoj.

Ju pli da membroj, des pli da spertoj, des pli da valoro en tiaj kontaktoj kaj da influo internacia por nia profesio.

La venonta Jubilea 25a Konferenco de la Internacia Ligo de Esperantistaj Instruistoj okazos en Voss, Norvegio, tuj post la U.K. Aliĝiloj, kaj pliaj informoj pri ILEI haveblas de Malcolm Jones, 41 Causeway, GB-CHIPPENHAM, Wiltshire SN15 3DD, Britio.

O-O-O

SKOLTO '91

Internacia esperanta skolta tendaro en suda Pollando 2-11 julio 1991

La Skolta Esperanto-Ligo aranĝas tendaron Skolto '91 ĉe Beskidy Montaro en suda Pollando, 2-11 julio 1991. Dum ĝi okazos krom la ordinara skolta programo ankaŭ dunivelaj kursoj de Esperanto, kompreneble ankaŭ laŭ skolta stilo. Por la internacia kurso por komencantoj ni postulas aĝon de 15 jaroj por ebligi kiel eble plej efikan instruadon.

Jen ŝanco por esperantaj kaj esperantemaj geskoltoj ĝui internacian skoltan etoson kaj sperti Pollandon. Dum la tendaro ni ankaŭ ekskursos interalie al Krakovo, Ĉestoŝovo kaj Auschwitz.

La tendaro estos ĉefe rezulto de jam funkcia Pol-Finna kunlaboro en aranĝado de esperantskoltaj aranĝoj. Geskoltoj kaj geskoltestroj kore bonvenaj! Pliajn informojn kaj multlingvan informilon donas: Carole Antskog, Källkullen, SF-25700 Kimito, Finnlando; kaj Georgo Handzlik, u. Braterska 41, PL-43-346 Bielsko-Biala, Pollando.

RAPORTO PRI ESPERANTO EN RADIO 3ZZZ

raportas S. Kanački
(la 15an de decembro, 1990)

Estas jam unu jaro kaj duono de kiam ni komencis la Esperanto-radio-programon en Radio 3ZZZ, 92.3 FM. Mi volas esprimi mian dankon al ĉiuj kiuj estas membroj de nia Esperanto-amikaro en la radio, kaj ĉiuj kiuj kontribuis al tiu celo. Ni havas 49 pagintajn membrojn. Ni certe volas ke tiu numero kresku en la estonteco.

Nun mi donu al vi iom da detaloj. Dum tiu tempo ni elsendis 77-foje.
Horoj entute: 54.15

	Kantoj: 215
Dum la periodo julio-decembro 1990 ni elsendis	lecionojn: 12
	skeĉojn: 13
	novaĵojn: 15
	poemojn: 9
	intervjuojn: 14

Al "Radiothon" donacis 33 personoj entute \$580.

Dum la lastaj ses monatoj partoprenis ĉu persone, ĉu pere de kasedoj intervjuitoj: Vera Payne, Kep Enderby, Dennis Murphy, Max Wearing, David Featherstone, Darja Bah, John MacLeod.

Krom tio sonis la voĉoj de: Harry Beechy, Herbert Koppel, Marcel Leereveld, Ruth Tumman, Valeria Fotheringham, Margaret Warr, Margaret Young, Margaret Sanders, Niĉjo Nicholas, Geoff Cutter, Sergio Stepanov, Zeljko Pehar, D. Broadribb, Vera Payne, Terry Bruce, Giordana Bruce.

Ĉar estas fino de la jaro, 3ZZZ reekzamenas ĉiujn grupojn kaj iliajn sukcesojn kaj la respondojn de aŭskultantoj dum la jaro, por rearanĝi radiohorarojn kaj enkonduki novajn. 3ZZZ devas raporti al la registaro de Viktorio pri ricevitaĵoj respondoj de siaj aŭskultantoj, do pri la populareco de la radio. En la lasta kunveno de la kunvokantoj oni komentis pri Esperanto kaj ĉu ĝi estas laŭleĝe dissendebla per tiu radiostacio, kaj pri ĝia populareco, kiu estas rekonsiderenda.

Miaj alvokoj al niaj membroj kaj aŭskultantoj ne donis rezultojn, ĉar ni ricevis nek leterojn nek pertelefonkomentojn. Do, karaj samide-

anoj, se ni perdos nian radioprogramon, tio okazos ĉar vi ne respondis mian urĝan alvokon je via subteno, por ke mi povu pruvi al la estraro de 3ZZZ ke ni havas aŭskultantojn, ne nur membrojn.

Karaj gesamideanoj, ni sukcesis trafi oportunojn kaj malfermi la pordon de la radiostacio kaj eniri. Ni ankaŭ sukcesis konvinki la estraron pri nia kontribuo al tiu radiostacio. Ni eniris kvinope kun plena entuziasmo kaj planoj por diskonigi Esperanton, kaj ĝiajn historion, kulturon, komunikadon kaj kontakton inter parolantoj de multaj lingvoj kaj el multaj nacioj, eĉ la plej malproksimaj landoj.

Ni sukcesis eniri tra tiun pordon, sed ni ne sukcesis devigi tiun pordon resti malfermita por ni. De tempo al tempo mi devas uzi mian forton por restigi ĝin malfermita. Kvinopo ne plu ekzistas, iom post iom nia solidareco degelis kaj nun restas nur unu persono por plenforte teni tiun pordon por ke ĝi ne fermiĝu por ĉiam.

Karaj amikoj, neniuj radiostacioj permesas daŭrigi programon kiu ne estas sukcesa aŭ ne ricevas bonan respondon de aŭskultantoj. Ni esperantistoj sukcesis disaŭdigi Esperanton en etna radio, kie ni ne estas akceptataj kiel la resto de la nacioj. Pro tio ni devas duoble pli forte labori kaj pruvi ke ni estas seriozaj pri nia celo. Ĝis nun ni ne faris tion, ĉar vi, kiel tuto, ne donis tiun subtenon, nek al mi, nek al la estraro de 3ZZZ. Pro tio nia estonteco ne plu dependas de mi, kiu senripoze kaj persiste regule prezentadas Esperanto-elsendojn. Mi mem ne estas kontenta pri la kvalito de nia programo. Mi faras nur tion, kion mi sola povas. Mi petis multajn el vi helpe al mi sendi aŭ veni kaj prezenti parton de la programo. La respondo estas aŭ "mi ne povas", aŭ "mi ne havas tempon" aŭ "jes, mi faros" sed mi ricevis nenion.

Mia konkludo estas ke ni Esperantistoj ne estas maturaj. Bedaŭrinde estas ke ni restas kontentaj en nia fermita kokono, vivante en nia soleco, eĉ kiam la oportuno estas donita al ni ke ni montru nin ekster niaj fermitaj kokonoj. Mi mem petis vian helpon, sed niaj intelektuloj, kapabluloj, aktivuloj ne volis interesiĝi. Mi eĉ aĉetis somniksilon por plifaciligi la kompiladon de la programo: anstataŭ iri en la Urbon oni povas veni ĉe min iutage kaj iutempe. Sed eĉ tio ne helpis. Se vi ne intencas helpi aŭ per leteroj aŭ per programeroj, estos plej bone forgesi kaj fermi la pordon post ni. Mi faris mian plejebilon, sed ne ricevis vian helpon. La estonteco povos dependi nur de vi. @

ĈU ZAMENHOF ESTIS POLA KURACISTO?

de Bernard Golden

En la programo de la Londona Esperanto-Klubo por januaro/februaro 1988, klub-prezidanto John C. Wells karakterizis Esperanton kiel la "projekton de la pola okulisto ...". Nu, ĉu Zamenhof vere estis pola okulisto? La demando havas du partojn kaj du malsamajn respondojn. Okulisto? Jes! Pola? Ne!

Pri la profesio de Zamenhof ne ekzistas eĉ ombro da dubo. Jam estis publikigitaj transskriboj de kurs-titoloj kaj notoj de la medicina fakultato de la Universitato de Moskvo, kaj ekzistas fotografaĵo de la kuracista diplomo, kiun Zamenhof ricevis de la Universitato de Varsovio en 1885. Estas sciate, ankaŭ, ke li specialiĝis pri okulmedicino en varsovia hospitalo kaj vienaj kliniko, antaŭ ol komenci sian okulistan praktikadon en Varsovio fine de 1886.

Nun venas la tikla punkto. Ĉu eblas dokumenti la apartenecon de Zamenhof al la pola gento? Kial tiom da aŭtoroj insistas pri lia poleco? Nu, ne ĉiuj faras tion. Estas interese kompari kelkajn citaĵojn el anglalingvaj lerniloj - se la verkinto degnas diri ion pri la deveno de la aŭtoro de Esperanto. Cresswell kaj Hartley en Teach Yourself Esperanto (1968) eĉas la vortojn de Wells: "created by a Polish oculist" (kreita de pola okulisto). Male, en tre malnova propagandilo, The Whole of Esperanto, eldonita kiam Zamenhof ankoraŭ vivis, oni legas "created by the Russian doctor" (kreita de la rusa kuracisto). En la Antaŭarolo de Nelson's Esperanto Course (1946) Prof. Collinson pli precize informas, ke Zamenhof estis "a Jewish oculist of Byalistok, Poland" (juda okulisto de Bjalistoko, Pollando). Reliefigas tiun identigon la brita sociologo Peter G. Forster en The Esperanto Movement (1982): Zamenhof estis la plej aĝa filo en juda familio en la urbo Bjalistoko, kiu situas en la iama teritorio de Pollando. Post la dispartigo, tiu regiono fariĝis en 1807 administra unuo de Rusujo. Estas evidente, do, ke Zamenhof naskiĝis judo (fotografaĵo de la originala naskiĝatesto pravas tion). Kiel loĝanto de la urbo Bjalistoko kaj poste Varsovio, li fariĝis pollandano sed oficiale li estis regato de la cara registaro de la Rusa Imperio. Por ke ne estu ia ajn demando pri la genta aparteneco de Zamenhof, oni legu la publikigitajn transskribojn kaj tradukojn de oficialaj ruslingvaj dokumentoj kaj leteroj, indigentantaj Zamenhof kiel judon.

Sed la plej konvinka negado de poleco venas de Zamenhof mem. En letero sendita al la Loka Kongresa Komitato en Krakovo la 14-an de februaro 1912, Zamenhof skribis: " ... ne nomu min 'polo' por ke oni ne diru ke mi - por akcepti honorojn - metis sur min maskon de popolo, al kiu mi ne apartenas ... laŭ mia deveno mi alkalkulas min al la gento hebrea."

Kial, do, oni senĉese insistas, ke Zamenhof estis polo? Mi ne povas trovi alian kialon ol tiun ĉi: Ĝi estas artifiko por kaŝi la veron, por prisilenti lian judecon. Ne temas pri imagita aŭ hazarda agado. En la Enkonduko de La Kaŝita Vivo de Zamenhof de N.Z. Maimon, Prof. Waringhien tuŝas ĝuste tiun demandon, menciante ekzemplojn de cenzurado de faktoj pri la genta origino de Zamenhof en publikigaĵoj, ekzemple la Enciklopedio de Esperanto. Antaŭ kelkaj jaroj mi ricevis leteron de la redaktoro de landa organizaĵo, kiu informis min, ke li intence ne parolas pri "la juda okulkuracisto" aŭ "la juddevena aŭtoro de Esperanto", kaj kiam li instruas Esperanton, li tute forlasas la fakton, ke Zamenhof naskiĝis judo.*

Bonŝance kaj saĝe Zamenhof inkludis en sia Proverbaro jenan diraĵon: "Eĉ el sub la tero aperas la vero." Nerefutebla, do, estas la konkludo ke Zamenhof estis juda, ne pola, okulisto.

*Noto: Mi ricevis du perleterajn reagojn al mia artikolo "Antisemitismo en la Esperanto-movado" (Israela Esperantisto, feb. 1987, n-ro 95, p3-7). La unuan skribis ne-judo el fora lando, kiu favore pritaksis la verkon. La alia letero venis de eĉ pli fora lando, tiu de la ĉisupre menciita redaktoro, eks-judo, kies reago estis emocia kaj neracia. Por montri, ke mi ne troigis en mia prezento de la temo, mi citos ĉi-sube du bibliografiajn referencojn pri publikigitaj artikoloj priskribantaj prisilentadon de la judeco de Zamenhof. Estontece certe sekvos pli da dokumentado.

- a. Walter Zelazny, "La kaŝita vivo de Zamenhof" de N.Z. Maimon. La Gazeto, 1986, marto 15; 3:18-20.
- b. Enko (kaŝnomo), "La kaŝita vivo de Zamenhof kaj daŭra judofobio". La Gazeto, 1987 decembro 15; 13:12-14. ☐

Noto de la redaktoro:

Zamenhof, kiel Einstein kaj Freud, fieris pri sia judeco. Oni trovas belan priskribon en Edmond Privat, La Vivo de Zamenhof, ĉapitroj 1-2.

WHO'S WHO IN AUSTRALIA, 1991**Four Esperantists included**

"Who's Who in Australia, 1991", recently published by the Information Australia Group, includes four "notable Australians" or "prominent people" who are active Esperantists.

Peter Wake Ellyard, Director, Commission of the Future, formerly Dir. Min. of Technology, S.A., 1982-1987, includes Esperanto among his recreations.

The entry for Hon. Mr. Justice Keppel Earl Enderby, a judge of the Supreme Court of New South Wales, includes: "Nat. V-Pres. Aust. Esperanto Assn. since 1988, Pres. Sydney Esperanto Club since 1990" and among his recreations is "Esperanto".

The entry for Ronald Cecil Gates, A.O., Emeritus Professor Universities of Queensland and New England also mentions, among his recreations, "Esperanto".

Ralph Lindsay Harry, A.C., C.B.E., is shown as "Pres. Aust. Esperanto Assn. 1986-1988" and his publications include: "Vortoj kun Flugiloj, Esperanto - Lingvo de la Sporto, Australian-Esperanto Dictionary" and, of course, among his recreations "Esperanto".*

Perhaps there are others, which have not yet been spotted.

Esperanto is not yet as frequent a recreation as gardening or golf, but at least it has a respectable following among Australia's leading citizens. Perhaps, soon, there will be some Esperantists included because of their importance in the Association, rather than their success in a profession.

*Dr Harry has drawn attention to an error in his entry. From 1957-1960 he was **not** "in A.S.I.O.", the Australian Internal Security Organisation. He was, during that period, seconded to the Department of Defence as director of the Australian External Secret Intelligence Service, A.S.I.S. He returned to the Department of Foreign Affairs in 1960.

SUMMER SCHOOL IN ADELAIDE

7-19 January 1991

report by Idyss Einihovici

It was a pleasant surprise when a telephone call from Adelaide informed me that the winner of the Tim Einihovici Memorial Prize was Nick Nicholas of Melbourne. I was invited to come to the Esperanto Summer School in Adelaide to take part in a special ceremony in which Nick was to be presented with a certificate for his success in the the Esperanto Proficiency Examination and, as his prize, a return air ticket to Sweden (site of the International Esperanto Youth Congress 1991).

I immediately ordered a plan ticket and on January 14 at 6 a.m. I left on a pleasant flight to Adelaide. On arrival I immediately enrolled for the third-level course. The classes and courses, held at Aquinas College, were well prepared. Congratulations to the director of the Summer School, Max Wearing, an expert Esperantist.

I enjoyed Vera Payne's class. Classes began at 9 a.m. and ended at 12:30 p.m. The enthusiasm of the class with twenty participants was great. We read aloud from the Aŭstralia Antologio and also began Trevor Steele's novel Sed Nur Fragmento, a fascinating book of considerable literary value. Trevor is president of the Australian Esperanto Association, at the moment on a tour in the USSR.

It was a real pleasure to hear the voices of the participants. I was particularly impressed by Mr Justice Kep Enderby and Mrs Enderby, whose enthusiasm for and mastery of Esperanto are a model for all. Vera is an extraordinary teacher with great talent. The hours spent in her class were stimulating and pleasurable.

After lunch the program consisted of the study of poetry, and in the evenings a Yugoslavian girl on holidays in Australia entertained us with popular Esperanto songs accompanying herself on the piano accordion. Our group was also graced with the presence of a Hungarian girl, a French Esperantist, and other tourists.

Max Wearing arranged a TV interview on channel 7 with Justice Enderby, and several local papers carried news of the Summer School.

FROM THE QUEENSLAND FEDERATION

by Peter Keates

It is a pleasure to announce that we now have a new patron, Mr Jim Fouras. Jim is the president of the Legislative Assembly in the Queensland Parliament. After accepting the position of patron voluntarily and unconditionally, he insisted that Ray [Ross, secretary of the Australian Esperanto Association] and I visit him at Parliament House one evening for a private meeting and to discuss aspects of the Esperanto movement over dinner. We agreed. When we arrived he arranged for us to meet some of his staff for pre-dinner drinks. Then we enjoyed dinner while we discussed many subjects including Esperanto. Afterwards, Jim guided us around Parliament House, a particularly interesting place, especially the old building. It has a long history and considerable architectural significance. Jim also took part in our Zamenhof Memorial Meeting [Dec. 1990]. Jim obviously enjoyed the entertainment and spoke with participants, particularly those of ethnic origins. So our first contact with our new patron was certainly positive. Even better is the feeling that we have an "active" patron who intends to promote Esperanto.

[Adapted from La Voĉo, Queensland, March 1991]

NEW ESPERANTO ASSOCIATION IN NEPAL

report by Joachim Werdin

After some problems with connecting flights between Deli and Kathmandu, I reached my first destination on October 5 [1990]. My host was Masahiro Marc Ono, who had suggested I come to Nepal. About 30 years ago there was a vigorous though small Esperanto movement in Kathmandu, but it had died out ... Mr Mukunda Raj Pathik, director of the Quest Language School donated the use of the premises of the Institute. Only later did he admit that for years he had been longing to learn Esperanto.

The Institute placed two advertisements in local newspapers ... and by mid November over 60 persons had begun learning Esperanto. At the end of the six week course I gave out 50 diplomas. I was surprised and gratified that a large percentage of the students were both willing and able to converse in Esperanto. On November 3 they founded the Esperanto Association of Nepal.

[From a report in Esperanto, Rotterdam, Jan. 1991]

NEW HEBREW ANTHOLOGY IN ESPERANTO

Antologio de la Hebrea Poezio, tr. and ed. J. Kohen-Cedek. Tel Aviv: Esperanto League of Israel. 268pp.

revised by **Anna Lowenstein** and **Renato Corsetti**

Considering the fact that Zamenhof [originator of Esperanto] was himself Jewish, it seems strange that Judaism has no representation of its own in the Esperanto movement - although there are certainly many Jewish Esperantists. There are special-purpose associations for a number of religions* but not for Judaism. Similarly, only a few Jewish works of literature have been translated into Esperanto, except, of course, for that monumental Jewish contribution to world culture, The Old Testament.

This book is, therefore, the first step to fill the gap. As the introduction says, it does not aim to be complete: it contains the collected translations made by one person, chosen according to his personal taste ... [It] is concerned only with Jewish poetry written in Hebrew, and omits the large amount of Jewish literature in other languages.

Within these boundaries the translator during his half-century of activity has been able to cover a very large gamut from the Bible and Talmud through the "Golden Age" within the medieval Islamic world up to the foundation of Israel. Each section begins with a small, helpful introduction. The modern period is disproportionately large. For it the translator has, quite rightly, broadened the concept of "poetry" to include also successful Israeli songs, complete with music.

[Adapted from a review in Esperanto, Rotterdam, Jan. 1991.]

*The 1990 Yearbook of the Universal Esperanto Association lists the following Esperantist religious organisations: The Baha'i Esperanto League, International Esperantist Christian League, International Esperantist Catholic Union, Esperantist Quaker Society, Mormons for Esperanto, Oomoto [an indigenous Japanese religion], Spiritists Publication Society, World Esperantist Atheist Organisation, International Association of Biblical Scholars and Orientalists, World Ecumenical League. The one-time international Esperantist Buddhist Society appears to be no longer active, as well as the Danish Martinus Institute and the Islamic Society.

The Ed.

AŬSTRALIA-ESPERANTA VORTARO

respondas Ralph Harry

Mi legis atente la recenzon de la 3a eldono de la Aŭstralia-Esperanta Vortaro, en TAE 265, verkitan de Marcel Leereveld. S-ro Leereveld estas bone konata pro sincera kaj konstanta defendado de la zamenhofa lingvo kontraŭ neologismemo kaj kontraŭ vortaroj, kiaj Plena Ilustrita Vortaro, kiuj enhavas neoficialajn radikojn, tio estas, laŭ lia vidpunkto, neologismojn.

Mi ege bedaŭras, ke via recenzinto ne partoprenis en la konstrua komuna laborado por traduki kaj eldonigi Aŭstralian Antologion. Ni ja ŝatis la helpon de kelkaj lingvistoj, kaj ili lernis multon pri la aŭstralia lingvo. Same pri la A-E Vortaro mi petis la komentojn de ĉiuj, kaj ricevis malavaran helpon de kelkaj akademianoj. Bedaŭrinde, laŭ mia memoro, ni ricevis de Marcel nek kritikon nek konstruajn proponojn, kiujn ni povus diskuti, preparante la 3an eldonon, kvankam li ja verkis artikolon por TAE pri geografiaj nomoj.

Nun, post la publikigo de la 3a eldono, li informas nin, ke "Por trovi aŭstraliajn idiomaĵojn, el la pozicio de iu alia lingvo (Esperanto inkluzivita) ĉi tiu vortaro neniel estas taŭga ... kaj tio ankaŭ ne estas ĝia celo." Tamen unuflanka dulingva vortaro ja havas utilon por la lernado de la "ela" lingvo. Ĉiu Esperantisto, kiu scipovas la anglan lingvon, konstante uzas la Esperanto-English Dictionary de Montagu Butler, por kontroli kaj eĉ por trovi la ĝustan vorton. Ĝi avertas kontraŭ "falsaj amikoj", esperantaj vortoj, kiuj nur ŝajne similas al iu anglismo. Ĝi enlistigas preskaŭ-sinonimojn. Ĝi donas ekzemplojn de uzado. Mi ne pretendas, ke (ni imagegu) nia modesta verko ebligus al ruso traduki romanon en la aŭstralian idiomon. Ne! Sed kelkaj eksterlandanoj jam informis min, jes, kaj ankaŭ enmigrintoj el eksterlando al Aŭstralio, ke ili lernis el AEV multajn esprimojn. Eĉ tiuj Esperantistoj, kiuj naskiĝis en Aŭstralio eble lernos la precizan signifon, aŭ la etimon, de kelkaj vortoj per la Esperanta ekvivalento aŭ klarigo, aŭ per la 203 bildoj. Esperantistoj, kiuj komprenas la ĝeneralan anglan, sed ne la aŭstralian ja povus aĉeti ekzempleron de la Australian National Dictionary, sed tio kostus \$75 aŭ eĉ pli!

Mi ne estas certa, ke la aŭstralia idiomo havas tendencon ŝanĝiĝi pli rapide ol la angla (!) aŭ eĉ la usona. Mi ne vidis sciencan studon

pri tio, kvankam estis interesa artikolo en The Bulletin: "Stress and Strine", de G.A. Wilkes (12 Feb 1991). Sed mi devas substreki, ke mi ne reviziis AEV pro ŝanĝoj de la aŭstralia idiomato, sed por ĝin plikompleti kaj plibonigi, kaj super ĉio por aldoni la bildojn, pri kiuj mi ricevis permeson ĉar mi estas kunlaboranto kaj honora dumviva membro de la Asocio por la Vortaro Macquarie. Jes, ni certe bezonas 4an eldonon, espereble pli profesie kaj komputile kompostitan. Ĉar miaj aĝo kaj sanstato ne permesas tian entreprenon, mi jam, antaŭ la apero de la recenzo, invitis la redaktoron de TAE transpreni la taskon organizi "definitivan" eldonon, kvankam ni scias, ke vortaro neniam povas esti vere definitiva. Li afable konsentis, kaj sendube bonvenigos sugestojn. Samtempe, por helpi pri la preso de la 4a eldono, mi donacis al la Fonduso Banham-Matasin la preskoston de la nuna, rilate kiun ne mi sed AEA per la Libro-Servo profitos el vendoj.

Dume, AEV estos utila por tradukantoj kaj verkantoj, ĉu de libroj ĉu de artikoloj kaj leteroj. Mi ne povas rigardi kiel seriozan la aserton, ke la posedo de du-lingva vortaro "ofte igas la tradukanton ŝafe kaj tempŝpare akcepti la vortaraĵojn". Mi sugestas ("proponas kiel hipotezon" PIV) ke, se la tradukantoj de aŭstraliaj literaturaĵoj estas sufiĉe kleraj por mem trovi la tradukojn, ili bone komprenos la metodon uzi vortaron. Ili elektos, el la gamo de eblecoj, en la vortaro aŭ elpensitaĵoj de ili mem, la vorton aŭ esprimon kiu plej taŭgas en la kunteksto. La ekzisto de dulingva vortaro ŝparas tempon kaj helpas certigi, ke tradukanto ne maltrafu aŭ forgesu la fakte plej ĝustan esprimon. Vortaro estas utila, ne nur por lernantoj, kaj tiuj, kiuj komencas verki kaj traduki, sed eĉ por erudiciuloj. La plej bonaj aŭtoroj, majstroj de siaj lingvoj, tamen de tempo al tempo serĉas la ĝustan vorton en vortaroj, inkluzive en laŭtema vortaro (angle: "thesaurus"). Ili ankaŭ studas la lingvouzadon de aliaj aŭtoroj. Mi esperas, ke la venonta eldono de AEV enhavos citaĵojn el Esperantaj tradukoj de aŭstraliaj verkoj, super ĉio el Aŭstralia Antologio sed ankaŭ el Aŭstralio, Lando kaj Popolo kaj Sur la Bordo. Mi antaŭvidas Esperantistojn, kiuj uzos la vortaron ne ŝafe sed emue, zorge elektante ĉiun vorton.

Mi ĝojas, ke S-ro Leereveld trovis la "enciklopedian" aspekton interesa, kaj mi dankas lin pro liaj notoj. Kompreneble en la vortaro ne estas mencio de "saladoj" sed de "saladoj ktp." La preskoboldo ĉie aktivas. Li tute pravas pri "masonite" (p16), kaj lia noto pri la arbo "Hymenosporum flavus" povus helpi pri la difino de "frangipanni".

"Silky oak" ja estas arbo. Sed la traduko de "singlet" dependas de la kunteksto. Antaŭ kelkaj jaroj oni uzis la vorton "singlet" por priskribi ne nur subĉemizon senmanikan, sed ankaŭ la subĉemizon kun maniketoj, kiun oni hodiaŭ nomas "T-ĉemizo". Estus utile, se Marcel povus verki noton pri la deveno de "scone". La skota, la dana kaj la nederlanda ŝajne ĉiuj influis la anglan.* Kio estas la rilato inter "scone" kaj "senseligita"?

Mi esperas, ke li ankaŭ verkos noton pri la etimologio de la afrikansa vorto "bos" kaj ĝia rilato kun la nederlanda "bosch" (kiu laŭ mia informo signifas "woodland"). En Aŭstralio "bush" havas multajn diversajn nuancojn. Estas 6 paĝoj pri "bush" en la National Dictionary. Oni ne povas - kiel proponis Joseph Major en Nov-Zelando - ĉiam uzi "veprejo" aŭ "arbaro". Oni ja bezonas mallongan radikon por esprimi la nocion "la regiono ekster la urboj, precipe en parto kun arboj kaj maldense loĝata". Oni ne povas uzi "buŝon"! Kaj mi ne tre ŝatas la neklaran vorton "malurbo" kiun proponas S-ro Leereveld. Kelkfoje oni uzas "bush" kontraste al "city", sed kontrasto ne ĉiam identas kun antonimo. Post multe da diskutado oni proponis "boŝ". Oni ne kreis "boŝo" el "boŝmano". Ni nur atentigis, ke parto de tiu nomo, deveninta el la nederlanda bosch, aŭ sudaŭfrika "bos" kaj parenca al la angla "bush" jam fariĝis en Esperanto "boŝ-", kiel registris PIV. Mi restas konvinkita, ke tiu estus taŭga kaj konvena radiko.

Rilate la elektmetodon de la esperantaj tradukoj en AEV, kompreneble la kompilintoj bonvenigis helpon de la ornitologoj kaj aliaj fakuloj, inter ili spertulo pri geografiaj nomoj. Sed fine la "aŭtoroj" devas akcepti la respondecon. En unu afero mi sola respondecas, ĉar, kiel mi atentigis legantojn de la 3a eldono, mia kolego Volo Guelting malaprobas la formon "aŭsano", kaj kelkajn rilatajn derivaĵojn. Ankaŭ Marcel Leereveld malakceptas tion. Tamen mi trovas ĝin tute laŭ la spirito de Esperanto. En teksto kie aperas "Aussie" kaj "Oz"*** tradukanto ne povas uzi la longajn, formalajn, senkolorajn formojn "aŭstralia" kaj "aŭstraliano". Oni nepre devas klopodi por esprimi la koncizecon kaj hipokor-

*La Oxford Dictionary of English Etymology, Macquarie Dictionary, kaj Random House Dictionary of the English Language ĉiuj derivas "scone" el "Middle Dutch schoon = fine". Sed eble ĉiuj kopiis el sama fonto.--Red.
 **"Oz" por "Aŭstralio" estis inventita de la usona teatrokritika gazeto Variety, alude al la romano de L. Frank Baum "The Wonderful Wizard of Oz" (la maro ĉirkaŭ Aŭstralio = la dezerto ĉirkaŭ Oz). Kial do ne "Ozo" por tiu uson-aŭstrali-brita aludnomo? -- Red.

isman (angle hypocoristic*) aŭ karesan nuancon. Oni povas tion fari per mallongigo, kune kune la diminutiva sufikso "-et", kiu kelkfoje uzatas karese en Esperanto, aŭ per unu el la du karesaj hipokorismaj sufiksoj "-ĉjo" kaj "-njo".

Estas tute normale en Esperanto aldoni sufikson al mallongigo, ekzemple usonano, SATano (satano!), TEJano, UNOano, nosokano (NSUman). En tiuj ekzemploj oni uzas la parolformojn de la unuaj literoj de multvorta nomo. Kiam oni komencis paroli pri "usonano" oni eble trovis la formon stranga, sed ĝi enradikiĝis. Oni ankaŭ mallongigas geografiajn nomojn alimaniere - per la uzo de kelkaj fruaj literoj de la nomo, ekzemple "Eŭr" prefikse en eŭrodolaroj, "Eŭrovideo" ktp. PIV (1970) kaj "La Jaro" (la almanako de Monato) ambaŭ enhavas liston de la internaciaj mallongigoj de landnomoj. (PIV p1218: Simboloj de aŭtomobila nacieco; La Jaro, 1991, "Landoj de l'Tero", kaj grandlitere sur la mapoj.) En internaciaj ludoj, ekzemple la Olimpiaj Ludoj Aŭstralio estas AUS, Aŭstrio AUT. Do, en artikolo pri Aŭstralio, sen risko de miskompreno, oni certe rajtas uzi la formon "aŭsano"!

La traduko de hipokorismaj formoj (Aussie, bunny, footie ktp) uzataj en Aŭstralio ne nur de infanoj sed ankaŭ de adultoj ne estas facila. Fundamente oni uzas "-ĉjo" kiel sufikson post la unua aŭ dua silabo de vira propra nomo aŭ nomo de parenceco. "-njo" estas almetebla post mallongigo de virina nomo. Sed oni ankaŭ salutas personon, kiu ne estas parenco, per parenca karesnomo. "Oĉjo", do, povas signifi kaj "kara onklo", kaj "Old chap, old man" (Butler), kaj oni salutas kiel "Avĉjo" aŭ "Paĉjo" personojn, kiuj tute ne estas avoj aŭ patroj. Oni iam nomis Julian Baghy "Paĉjo". Mi jam uzis, de tempo al tempo, la sufikson "-ĉjo" por doni karesan efikon al nomoj neparencaj, ekzemple "amiĉjo" (mate), "edzinjo" ("wifey"). En la vortaro mi aŭdacis uzi ĝin por ŝerce karaj insektoj (mosĉoj - mosquitoes, mossies). Sed Marcel prave elmontras la eblecon, ke oni povus fari entomologiajn erarojn, aŭ esti akuzata pri seksismo, se oni uzus "-ĉjo" pli ofte ol "-njo"! Eble la solvo de tiu problemo estas etendi uzadon de "-et", kiun oni ja uzas karese (patreto, patrineto^Z, maneto^Z). La moskvitetoj pikas hodiaŭ. Mi tre ŝatas la biskvitetojn de panjo ... ktp.

S-ro Leereveld asertas, ke ie (eble en la fakto, ke ni enmetis list-

*"hypocoristic": "endearing, as a pet name" (Macquarie Dictionary) -Red

on de la vortoj en AEV ne troveblaj en PIV) troviĝas sugesto, "ke, ĉar iu neologisma vorto aperis en PIV, ĝi estas ĝusta kaj akceptenda". Kun respekto, tion ni nek diris nek implicis. Kiel S-ro Leereveld devas bone scii, estas saĝa kutimo de Esperantaj aŭtoroj enmeti, je la fino de siaj verkoj, liston da vortoj ne enhavataj en la aktuale plej plena Esperanto-vortaro. La fakto, ke oni uzas neoficialan vorton aŭ nomon, kiu jam aperis en PIV tute ne implicas, ke oni aprobas ĉiujn neologismojn. Ĝi signifas nur, ke oni trovis necesa kaj sufiĉe bona la ununuran koncernan vorton, kun la difino, kiu jam troviĝas en PIV.

Ni prenu konkretan ekzemplon. Necesas proponi tradukon por la vorto "boomerang", tiu unika ĉasilo kaj armilo de la aŭstraliaj indiĝenoj, inventita de iliaj prapatroj en la nuna Sudano, kaj uzita kiel ludilo tie kaj en prahistoria Pollando sed evoluigita en Aŭstralio kaj iasence simbolo de ĉi tiu lando. Oni ne povas resti kontenta kun kruda proksimuma kunmetaĵo de fundamentaj radikoj kia "ĵetbastono". Per serĉeto en la vortaroj oni ekscias, ke antaŭ 38 jaroj Fleming Fulcher kaj Bernard Long, en la 3a eldono de sia English-Esperanto Dictionary (en la vortaro mem, ne en listo da neologismoj) inkludis "boomerang, bumerango". Eble en ilia 1a eldono de 1921 tio aperis. En 1967 Montagu C. Butler inkludis en sia Esperanto-English Dictionary "Bumerango", kiel neoficialan vorton, t.e. vorto "not officialized" sed kiu "can be used with discretion". En 1970 PIV inkludis "bumerang/o. Ĵetilo, uzata de aŭstraliaj indiĝenoj, kiu povas reveni al la ĵetinto, se ĝi ne trafis la celon". PIV ankaŭ donas ekzemplon de la metafora uzado de "bumerango": "Ĉu tiu propagando ne povos efiki kiel ~o k malutili al la propagandistoj mem?" El noto en mia vortaro mi observas, ke Marjorie Boulton uzis "bumerango" en sia libro Eroj (1959). Kion faru la leksikografo? La radiko, jam uzita de lingvistike eminenta Esperantisto, kaj registrita de tri vortaroj, estas klara kaj sufiĉe respegulas sian etimon en indiĝena lingvo, adaptita al la aŭstralia. Ĝi estas internacia (Fr. boumerang, ktp). La difino en PIV estas ĝusta, kaj la metafora uzo estas jam notita. En 1983 mi metis en la unuan eldonon de Aŭstralia-Esperanta Vortaro: "boomerang bumerango". Neniu protestis. Hazarde ĝi ne aperis en la 2a eldono, sed ni decidis reermeti ĝin en la 3an, kun la difino el PIV, klarigo de la metafora uzo, ekzemplo de uzo en la aŭstralia esprimo "It's a boomerang", kaj kun bildo de du bumerangoj. Nun, en 1991, S-ro Leereveld skribas pri "monstraj neologismoj kiaj ... bumerango" (265/12). Ŝajnas, ke Marcel en 1990 havis ekfulmon de la penso, kaj decidis (263/22) ke li "ellasis la 'e' de la PIV-vorto 'bumeran-

go'!! La sola kialo, kiun li donas, por sia propono ŝanĝi vorton, kiu estis respektinda radiko, eĉ se ankoraŭ ne oficialigita, ekde duonjarcento, estis, ke "ju pli mallonga la Esperanta vorto, des pli bona". Ni daŭre uzu "bumerango".

Antaŭ ol diskuti aliajn tielnomitajn "monstrojn", mi volonte konfesas, ke eĉ la 3a eldono ne estas tute konsekvenca. Ni penis doni, en ordo, 1. la aŭstralian vorton aŭ esprimon; 2. la kategorion, mallongigitan (inter krampoj); 3. la sciencan nomon, se tia ekzistas; 4. Esperantan ekvivalento(j)n, kun indiko (N) se la tradukradiko ne troviĝas en PIV; 5. (inter krampoj) klarigan informon, ekzemple historian aŭ etimologian. S-ro Leereveld pravas, kiam li atentigas, ke ni uzis "marsupiala talpo" sed "marsupiula muso" kaj ke ni ne priskribis "numbat" kiel "marsupialo". En la 1a kaj 2a eldonoj ni uzis "marsupialo/a" sekvante Butler, sed en la tria ni ŝanĝis (sed ne konsekvence) la formon al "marsupiulo" (laŭ PIV).

Ĉirilate, mi esperas ke S-ro Leereveld permesos la uzon de la sufikso "-ulo" ne nur por homoj, sed ankaŭ por besto de iu ordo, ekzemple de mamuloj. Kaj li troigas, kiam li nomas la vorton "gumulo" (eŭkalipto) "idiotaĵo". Kvankam mi markis tiun vorton (N), ĝi ne aperis en la listo de la vortoj ne troveblaj en PIV. Ĝi estas tute konforma al la praktiko de nia lingvo. PIV informas, ke "Kiam besto aŭ eĉ konstruaĵo akiras en la uzado ian metaforan individuecon, oni tute nature emas uzi ankaŭ ul, por ĝin montri" kaj donas, kiel ekzemplojn "sur rapiduloj (=kurĉevaloj) ni forrajdos^x; la glutulo (=vulpo); la grizulo (=azeno) trimastulo, triferdekulo², nubskrapulo" ks. Eĉ por floroj Zamenhof ĝin uzis: "Neĝborulo" troviĝas en iFA 23/26 (Butler 423). PIV ankaŭ enlistigas "konkurenculo" ne rilate personon, sed por firmo kiu konkurencas! Nu, en Aŭstralio la "gumuloj" ja havas personecon, en la literaturo kaj en la arto. Hans Heysson hantis ne "eŭkaliptojn" sed gumulojn!

Kiel diras S-ro Leereveld, estas malfacile fari rigidajn regulojn pri la Esperantigo de "sciencaj vortoj". Ĉu oni nur Esperantigu la modernajn sciencajn terminojn de birdoj, bestoj kaj plantoj? Kiam oni rajtas adopti vorton el la ordinara lingvo, ofte indiĝenan nomon uzatan dum jarmiloj? Rilate la birdojn ni sekvis la praktikon kaj konsilon de la ornitologoj, kiuj jam eldonis terminaron de la ĉirkaŭ 750 aŭstraliaj birdoj. Mi menciis, ke mi elektis por la AEV nur tiujn (ĉ. 66) birdojn, kies bildoj aperas en la 1a eldono de la Vortaro Macquarie, kun la al-

dono de kelkaj malpli famaj sed de mi ŝatataj birdoj. Ne malmultaj eŭropaj kaj aziaj birdoj havas nesciencajn nomojn, ekzemple la najtingalo (*Luscinia megarhyncha*) kaj la ruĝgorĝulo (rubekolo). Same la emuo (dromideco) kiu staras sur nia blazono, kaj la kukaburo (dacelo) kiu enkondukis filmojn kaj la dissendojn de Radio Aŭstralio estas internacie konataj. Rilate la bestojn kaj plantojn mi ne trovis Esperantiston, kiu estas profesia spertulo pri botaniko aŭ zoologio aŭstraliaj, kaj mi devis serĉi modelojn en la praktiko de eŭropaj spertuloj. Unu metodo estas, se eble, traduki laŭvorte la nacian vorton kaj tuj aldoni la scienca nomon. Ĉar mi loĝas apud "Cabbage Tree Road" kaj ĉar la unua faŭnrezervejo en Aŭstralio estis Cabbage Tree Island ĉe Haveno Stephens, oni ofte demandas al mi: "Kio estas 'cabbage tree'?" Mi respondas: "en la angla tio signifas 'brasikarbo', sed fakte ĝi estas alta palmo, kies scienca nomo estas *Livistona*. Mi povus aldoni, ke oni nomis ĝin "brasikarbo" ne nur ĉar la frondoj similas al brasiktigoj sed ankaŭ ĉar oni povas manĝi la junajn foliĝojn kiel legomon. La "kristnaskarbo" (*Nuytsia floribunda*) de Okcident-Aŭstralio certe ne estas abio, sed ĝi ja floras dum la kristnaska sezono. Eble S-ro Leereveld povus proponi Esperantigon de "Nuytsia". Kaj certe oni povas diri "anigozanto" por "kangaroo paw" sed en taŭga kunteksto, kiam klare rilatas al floro, oni povas uzi la imagoriĉan "kangarupiedo", ĉu ne?

Mi respektas la erudicion de Marcel rilate determinantajn adjektivojn, sed oni devas atenti ne nur al teoriaj reguloj sed al fakta komprenebleco de kunmetitaj vortoj. Se ĉiu scias, ke la ligno de arbo ne estas, kaj ne povas esti ledo, sed ja povas ŝajni ledeca laŭ la aspekto aŭ palpe, tiam praktikemaj Esperantistoj komprenos "ledlignan arbon", same kiel ili komprenas "birdherbo" (stelario), "katherbo" (kataro), "lupherbo" (akonto), pulherbo (pulikario) aŭ hepatherbo (hepatiko) aŭ sangoharbo (akto) ktp ktp.

Mi ŝojas, ke tamen S-ro Leereveld trovis tre kontentigaj la plej multajn neologismojn. Jes, mi forgesis la faman bilipoton. Kaj eble oni povus demandi la ornitologojn, kial oni ne esperantigu "Casuarius" per kazuvario anstataŭ kazuaro (PIV). Bedaŭrinde en la sama alineo li asertas, ke "Manko de filologia sento rilate Esperanton montriĝas en monstraĵoj neologismoj", de kiuj li donis kelkajn ekzemplojn. Li ne klarigas kial li opinias, ke tiuj vortoj prezentas nenormalan formon aŭ strukturon (PIV 1). (Mi esperas, ke ili ne timigis lin! (PIV 2)). Sed mi ne povas ignori tian kondamnon. Do mi klopodos diveni, kial Marcel malŝat-

egas ilin, kaj klarigi mallonge kial mi konsideris ilin ne nur normalaj sed eĉ dezirindaj.

Mi jam detale analizis unu el la monstroj - bumerango - por ilustru kiel zorge mi studis la historion de ĉiuj radikoj antaŭ ol ilin akcepti. Mi povos paroli pli koncize pri la aliaj.

Vumero La "woomera" estas unika inventaĵo de la aŭstraliaj indiĝenoj, artefarita ligna levilo por plilongigi la brakon de lancĵetanto. Oni donis la nomon "woomera" al la loko en centra Aŭstralio, kie oni lanĉas raketojn. Oni ne povis sugesti nur sengustan vorton kunmetitan el oficialaj radikoj, ekzemple "lancĵetilo". Se oni erkondukas novan radikon la indiĝena vorto trafe taŭgus. Kiel oni Esperantigu ĝin? La sono "w" je la komenco de vorto kutime fariĝas "v" (valabio, vombato ktp). Oni rare uzas "ŭ" je la komenco de vorto (mi ne aprobas "ŭesto" por anstataŭi "okcidento"). Do la ekvivalento en Esperanto estus "vumero". Ĉu la finaj literoj "ero" povus konduki al la impresio, ke la vorto estas "vum-ero"? Ne, ĉar ne ekzistas radiko "vum". Jam ekzistas en Esperanto 184 radikoj kiuj finiĝas per "er" (Klaus Schlueter: Inversa Vortaro, Nürnberg, 1972). Ĉu estus konfuzo kun "vomero"? Vere, ne, kiam oni parolas pri ĉasado, milito inter triboj ktp. Eble S-ro Leereveld preferus "vumro". Sed tio estus la unua Esperanta radiko, kiu finiĝus per "mro". Mi preferas "vumer/o".

Karrio, ĵarro La arboj "karri" (Eucalyptus diversicolor) kaj "jarrah" (Eucalyptus marginata) estas specialaj en aŭstraliaj historio kaj socio. Ili havas malhelan ruĝan lignon, tre rezistan al putriĝo, kaj el ili oni faris la trabojn kiuj portis la relojn de la transkontinenta fervojo. Aktuale oni konstruas kopion de la ŝipo en kiu navigis la fama Kapitano Cook - el "jarrah". Do traduki ambaŭ per "eŭkalipto" ne sufiĉas. La fruaj kolonianoj en Okcident-Aŭstralio nomis la lignon de "jarrah" (Kolonio) mahogano, laŭ la malmola ligno de la sudamerika arbo ruĝbruna (Swietenia mahogani). Sed poste oni akceptis la belan indiĝenan nomon "jarrale" aŭ "jarrah". Esperantiganto alfrontas du problemojn. Ĉu la komenclitero estu ĵ, ĵ, aŭ ĝ? Ni proponis ĵ, kio konservas la aspekton, kaj proksimume respegulas la indiĝenan sonon. Due, ĉu oni uzu unu "r" aŭ du? Jam ekzistas neoficiala radiko ĵaro (granda tekruĉo, PIV). Por distingi la arbon ni proponis "ĵarro". Ne estas multaj radikoj en Esperanto kun duobla litero, ĉar la prononco ne estas facila. Sed oni ja kreis kelkajn, precipe por eviti konfuzon kun aliaj radikoj:

Buddo^z (budo), Bonno (bono), finno (fino), karoo^z, heroo, poloo, vetoo (veto), regatt/o^z (regato), kontribuu, ktp.* Do ni elektis "jarro" kaj same "karrio", ĉar "kario" konfuziĝus kun la neoficiala radiko "kario", uzata fake kun la signifo "putra difektiĝo de osto, precipe dento". Eble oni povus ŝanĝeti "jarro" al "jaralo" kiu pli proksimus al la originala indiĝena vorto, aŭ al "jarao" (kp. "vilao"). Sed ni ne hontu pri "karrio" kaj "jarro", kiuj estas famaj nomoj en la batalo por konservi la pluvarbaron de Okcident-Aŭstralio.

Vilĉjo svingvostulo (Willy wagtail). Oni povus proponi la Esperantigon de la scienca nomo, ekzemple "ripiduro", kaj aldoni nur laŭvortan tradukon de la aŭstralia nomo. Laŭ mia lingvosento Vilĉjo estas laŭregula traduko de Willy, kaj "svingvostulo" estas tute konforma al la praktiko, same kiel mamulo aŭ marsupiulo (vidu supre ĉe "gumulo").

Bovara teamo Por bullock team ni proponis alternativojn: tirbovaro aŭ bovara teamo. Io mankas en simpla "tirbovaro", la ideo de kuna laborado. Alia alternativo estus "jungitaro", kiun proponis Fulcher kaj Long por tirbestoj kune jungitaj. Sed tio ne estis tute kontentiga. La radiko "team", neologismo de Fulcher kaj Long, estis difinita de ili "Aro da ludantoj por sporta konkurso". La vorto estas uzata konstante en la sporta fako, kaj aperis kiel neoficiala radiko en la vortaro de Butler kaj en PIV. Sed ĝi estas ankaŭ uzata por grupo da laborantoj, kiuj alternas pri tasko. Oni kompare menciis "skipo", kies difino en PIV estas: "Grupo da laboristoj, kune laborantaj en difinita nombro super unu sama tasko, k eventuale alternanta kun alia simila grupo". Mi preferis etendeti la signifon de "teamo". La bovoj certe estas grupo, kiu laboras kune, kompreneble ne sub la komando de kapitano, sed sub la brutvipo de la bovpelisto. Oni diras, ke estas, kelkfoje steluloj inter la bovoj, kiuj fiere tiregas kaj stimulas la aliajn, kiel en sporta teamo. Kaj ja estas konkurenco inter la teamoj de tempo al tempo!

Muskuloza Tio ja estus monstro! Sed mi ne uzis ĝin.** Mi uzis "muskoloza" (nuggety). "Muskolo" estas Fundamenta radiko, do mi supozas, ke estas la neoficiala sufikso "-oza", kiun S-ro Leereveld ne akceptas.

*En la Fundamento mem troviĝas la nomo Anna, do oficiala vorto kun duobligita konsonanto. - la Red.

**Kulpas via redaktoro, kiu miskopiis la manuskripton de Marcel, kiu skribis "muskoloza". - la Red.

Rekontrolinte, mi trovas, ke PIV ja diras, ke "oni nun uzas aŭ simple la a-formon, aŭ kunmetaĵojn kun **-abunda, -dona, -hava, -plena, -riĉa**". Tio estis en 1970. Sed mi studis (por la Klereca ekzameno) la romanon Metropoliteno de Vladimir Varankin, reeldonita en Kopenhago en 1977, kaj notis la vortojn: bukloza, haroza (!), polvoza, ŝtonoza kaj ... muskoloza (!) (p12). Mi ankaŭ notis en Devjatin (EAP p25) "ŝtonoza", kaj en verko de John Francis (Vitrato, p20) "vortoza". Do mi supozis, ke tiu Ido-ismo ankoraŭ vivas, kaj estas uzebla. Sed mi volonte akceptus "muskola", kiu havas la meriton esti pli mallonga. Mi akceptas ĝin pli volonte, ĉar ja povus esti konfuzo inter "muskoloza" (muscly) kaj "muskolozo", kiu estas faka anatomia termino (muskola parieto de la visceroj). Mi ankaŭ akceptus, sed malpli volonte, "haroriĉa" aŭ simple "vila".

Franĝipano Mi jam agnoskis la kontribuon de S-ro Leereveld per lia atentigo pri la manko en la vortaro de "Hymenoporum flavum" (native frangipanni). Bedaŭrinde, ĝis nun mi ne trovis ĝin en la ĝeneralaj aŭstraliaj vortaroj. Oni devos serĉi ĝin en faka libro, kaj serĉi ankaŭ spertulon, kiu povos konsili pri la plej bona esperanta formo, se ĝi meritas enkondukon. La historio estas interesa.*

Vakero (stockman) Fulcher kaj Long proponis ĉi tiun radikon en sia vortaro, kun la difino: "El hispana lingvo; angle cowboy. Gardisto de bovoj precipe sur granda bieno en Ameriko". Ĝin akceptis Butler en 1967 kun la noto "Cp gaŭĉo" (S.Am. mounted herdsman). Ĝi aperis en la Suplemento de Plena Vortaro kaj en PIV ("Rajdanta gardisto de brutoj en Norda [!] Ameriko" kun atentigo pri gaŭĉo). Bernard Golden (La Letero de l' Akademio de Esperanto n-ro 13) citas la Esperantigon vaquero-vakero por ilustrati la regulon: "hispana que devas esti transskribita kiel 'ke' en Esperanto". Li ŝajne trovas ĝin akceptebla radiko. Do, mi ne komprenas la problemon de S-ro Leereveld. Ĉu li proponus, ke oni enkonduku nek vakero, nek gaŭĉo? Gaŭĉo havas kromtonojn de raso: "Ano de miksitaj, eŭropan-indiana raso de Sud-Ameriko, kies metio estas ordinare rajde gardi la brutojn". Ŝajnas al mi, ke vakero estas bona, klara termino, uzebla ankaŭ por aŭstralia brutgardisto.

*Laŭ Burke's Backyard vol.2, de Don Burke, p13: "La kutima nomo franĝipano estas pro la Markizo Franĝipani de Romo, kiu originigis parfumon en la 16a jarcento. Kvarcent jarojn poste kiam oni trovis la planton, oni rimarkis ke ĝi havas similan parfumon. Tial la nomo." - la Red.

parkejo Mi forgesas en kiu kunteksto mi uzis "parkejo". Eble "parko" sufiĉus. PIV registras: *parko ... 5 loko, rezervita por provizore restigi aŭtomobilojn". Ĉe "No Standing" mi notis ("eĉ mallonga parkado de aŭtomobilo malpermesata"). La problemo kiam oni uzas "parko" estas distingi la parkon kun arboj kaj gazonoj de la ejo kie oni parkas aŭtojn. D-ro Ron Gates antaŭnelonge serĉis vorton por esprimi "parking lot" aŭ "car park". Oni konsilis lin uzi "parkumejo", kiu estas ne tre konciza vorto. Se parko ne estas klara, kaj "parkejo" malplaĉas (kvankam mi trovas ĝin sufiĉe bona) oni eble povus diri "aŭtoparko".

Antaŭ ol veni al la tikla problemo de geografiaj nomoj, mi devas respondi al la demando: "Kial 'aborigeno'?" Kiam oni tradukas "aboriginal" kaj "aborigine" aŭstraliano tute nature uzas "aborigeno". La vorto "native" ("indiĝeno") havas iomete malestiman nuancon. Supozeble pro tio la indiĝenoj de Nov-Zelando preferus la nomon "Maorio" kaj Hurono preferus (se oni ne donas al li lian triban nomon) esti nomata "indiano" ol nur "indiĝeno". Eble oni povus konsulti iun el la gento/tribo Arunta?

Ĝenerale, rilate la uzon de neologismoj, mi kaj miaj kunlaborantoj estis, miaopinie, tre konservativaj. Se oni uzis "lukri" sendube estis, ĉar en la kunteksto la alternativo, ekzemple "perlabori" estis konsiderata malpreciza aŭ monstro peza. Ankaŭ Ĝenerale, ĉar tempo mankas, se ĉi tiu respondo estos presebla en la marta numero de TAE, mi petas S-ron Leereveld ne nur moketi (rubbish) niajn proponojn per listo de "problemetoj", sed proponi solvojn, aŭ kompreneble proponi alternativojn, kiuj ne prezentus eĉ pli seriozajn problemojn.

Geografiaj Nomoj

Antaŭ ĉ. dek jaroj, ĉar la tiama konfuzo pri geografiaj nomoj povus esti obstaklo, kiam mi penis persvadi la aŭstralian registaron uzi Esperanton, mi proponis, ke nia Asocio petu la Akademion de Esperanto rekomendi liston de la nomoj de membroj de Unuiĝintaj Nacioj, kune kun la ĉefurboj kaj lingvoj. Nun ni havas tian normigan liston, kaj estas grave, ke ni sekvu ĝin.

Landaj nomoj ne estas tute samaj kiel nomoj de birdoj kaj bestoj. Oni ne povas sekvi sciencan nomon, kaj devas Esperantigi ilin, atente kaj pri la sono kaj pri la internacia aspekto. La listo de la Aka-

demio donas bonajn modelojn por la kontrolo de niaj ŝtatnomoj kaj ĉef-urboj de ŝtatoj. Mi mencias nur kelkajn punktojn:

(1) La nomo "Aŭstralio" estas oficiala radiko ekde 1974.

(2) Anglaj nomoj en "-ia" kutime fariĝas "-io", ekzemple Albanio, Ĉekoslovakio, Tasmanio, Viktorio.

(3) Nomoj kiuj finiĝas per "land" konservas tiun finaĵon, ekzemple Finnlando, Irlando, Kvinslando (dum kelkaj jaroj oni uzis "Kvinzlando" por imiti la sonon, sed oni reiris al la pli frua nomo "Kvinslando" kiu estas iomete pli simila al la skriba formo de la angla).

(4) Oni uzas streketon por du-partaj nomoj kiaj Grand-Britio, Ebur-Bordo, Kabo-Verdo, Sri-Lanko, El-Salvadoro, San-Marino, Nov-Gvineo, Nov-Zelando, Okcident-Samoo, Siera-Leono, Sud-Afriko, Sud-Aŭstralio, Okcident-Aŭstralio, Nord-Teritorio, kaj Sud-Kimrio. Antaŭ 25 jaroj Montagu C. Butler plendis por Nordirlando kaj Novzelandoj kaj Sieraleono, sed la Akademio preferis la pli "internaciajn" formojn.

(5) Kompreneble ĉiu Esperantigita nomo uzas nur Esperantajn literojn kaj litergrupojn kaj finiĝas per -o. Ekzemple Kameruno, Singapuro, Melburno, Jamajko, Malajzio, Adelajdo (pli frue D-ro André Albault proponis "Adelaido" laŭ la franca formo, sed la surloka prononco pli similas al "aj" ol al "a-i" aŭ al "ej", kaj la formo "aj" sufiĉe similas al "ai"), Barejno, Brunejo, Sidnejo, Lesoto, Perto (Perto ne havas grekan etimon, sed same kiel en Esperanto la ĉefurbo de Grekio estas Ateno, kaj oni ne parolas pri teatro sed pri teatro, la tradicia formo "Perto" ŝajnas al mi bonega):

(6) Kompreneble, se oni donas sian adreson al eksterlandano, oni donas la aŭstralian nomon! Kaj oni ne kutime Esperantigas la nomojn de urboj, kiuj ne estas ĉefurboj, kvankam se okazas tutaŭstralia kongreso en alia urbo, estas tiam konvene uzi Esperantan formon, ekzemple "Laŭncestono"!

Mi volonte konfesas mian pekon, skribinte "La Blua Montaro", kaj eble "La Rivero, nomita Murray" estas en la sama kategorio, kaj oni povus diskuti "La Voĵkruciĝo" (The Cross). La mapo sur paĝo 2 de AEV, kiun mi adaptis el la mapo en Aŭstralio. Lando kaj Popolo ja havas Blua Montaro, kaj Murray-r., Pacifika Oceano, Koral-Maro, kaj aliajn utilajn modelojn, sed bedaŭrinde mi ne aranĝis sur la mapo la Esperantigon de la ĉefurboj, eĉ de Darvino kaj Kanbero, kiuj ŝajne estas akcepteblaj.

Miaopinie, ne multe gravas, ĉu ĉiuj fakaj neologismoj aperu en PIV.

Mi esperas, ke kelkaj indiĝenaj vortoj, kiaj bandikuto, bilabongo, diĝeriduo, koroborio, kukaburo, valaruo kaj vumero, estos ermetitaj, kaj ankaŭ ĵarro aŭ ĵaralo, rozelo, kaj telopeo (pro la fakto, ke ĝi estas la nomo de fama gazeto!). PIV ne estas senerara - la listo de kontribuintoj al la Suplemento nomas min akademiano! - Sed ĝi estas grava konsultlibro por la Esperantistaro kaj mi ja esperas, ke en la 2a eldono, aŭ suplemento aperos la ŝtatoj de Aŭstralio, kune kun iliaj ĉefurboj, en la formo en kiu ili nun aperas en AEV. □

[Postkomento de la Redaktoro: Kvankam la ĉisupra "respondo" estas tre longa, mi opinias ke ĝi meritas nemallongigitan presiĝon pro sia kontribuo al la esperanta filologio. Mi devas tamen pro spacomanko prokrasti la planitan aperon de komentoj de Alan Towsey pri la recenzo de AEV, kiu kelkrilate diskutas aliajn aspektojn, kaj foje malakordas kaj kun D-ro Harry kaj kun Marcel Leereveld. Ĉar estas malverŝajne ke detalaj ekzameno kaj diskuto de AEV aperos aliloke, mi opinias ke TAE estas la taŭga loko por tia diskutado, kaj mi petas pardonon de legantoj kiujn ne interesas la temo. Kiel kvazaŭmildigilon por ili ni dissendas kun ĉi tiu numero de TAE la biografion de nia nun morta tamen ankoraŭ tre honorinda eksredaktoro F.R. Banham.]

O-O-O

RESPONDOJ POR LA CITAJKVIZO

1.c; 2.f; 3.b; 4.ĉ; 5.g; 6.a; 7.d; 8.h; 9.e; 10.ĝ

RESPONDOJ POR "PROVU VIAN VORTOSCION"

1.c; 2.b; 3.a; 4.c; 5.1; 6.b; 7.b; 8.1; 9.c; 10.a; 11.a; 12.b; 13.b; 14.a; 15.c; 16.b.

O-O-O

DEZIRAS KORESPONDI

27-jara impostisto kolektas nestampitajn kaj komplet-seriajn poŝtmarkojn kaj ceterajn poŝtaĵojn pri Esperanto, internacia ĵaro, monda tago, hundoj, ktp. Mi preferas poŝtmarkblokojn kun birdoj kaj mondfamaj pentraĵoj. Mi povos interŝanĝi ilin kontraŭ ĉinaj filatelajloj laŭ via deziro. Adreso: Shan Xianhuay, 130300 Dehui Xianwei Dangxiao, Jilin, Ĉinio/Zhongguo.

THE AUSTRALIAN ESPERANTIST
Registered by Australia Post
Publication No. WBG 2488

If undeliverable return to
D. Broadbent
46 Great Eastern Highway
Bakers Hill WA 6562

SURFACE
MAIL

Postage
Paid
Vic. Park. E
WA 6101